

Waldemar Kulbat

„Kościół a reinkarnacja”, Piotr Jordan
Śliwiński, Christoph Schoenborn,
Hans Ludvig Martensen, Kraków
2002 : [recenzja]

Łódzkie Studia Teologiczne 10, 339-340

2001

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

świadkiem nagłych śmierci, nieraz w młodym wieku, w wyniku wypadków drogowych, narkomanii, samobójstw młodocianych. „Sens śmierci, pewność istnienia życia po śmierci – i to nie tylko samej duszy, ale po ostatecznym zmartwychwstaniu, również i ciała, jak też pociecha w przypadku śmierci drogiej osoby, dla chrześcijanina mają źródło w słowie Bożym; stanowią akt wiary w Tego, który »nie jest Bogiem umarłych, lecz żywych« (Łk 20, 38)”. W publikacji znajdziemy także liczne teksty nauki Kościoła na temat życia wiecznego.

Przedstawiona tutaj książka, niezwykle potrzebna ze względu na istniejące zagrożenia wiary i rozpowszechnione błędy, powinna trafić do jak najszerszych środowisk.

ks. Waldemar Kulbat

Piotr Jordan Śliwiński OFM Cap., kard. Christoph Schoenborn OP, bp Hans Ludvig Martensen, *Kościół a reinkarnacja*, Wydawnictwo „M”, Kraków 2002, ss. 133.

Reinkarnacja to przekonanie, że duch człowieka wciela się po śmierci powtórnie oraz że ten proces może się wielokrotnie powtarzać. Truizmem staje się pogląd, że wiara w reinkarnację staje się coraz powszechniejszym elementem współczesnej kultury. Prawie 1/4 mieszkańców Europy wierzy w reinkarnację. Ideę reinkarnacji popularyzuje ogromna liczba książek, artykułów, audycji i wykładów. Nawet niektórzy chrześcijanie ulegają idei reinkarnacji, błędnie sądząc, że jest ona do pogodzenia z zasadami ich wiary. Rozpowszechnienie tych błędnych idei uzasadnia konieczność refleksji nad zagadnieniem wiary w reinkarnację, przyczynami jej popularności we współczesnym społeczeństwie. Wyjaśnieniu zagadnień związanych z wiarą w reinkarnację jest poświęcona niedawno wydana przez wydawnictwo „M” książka *Kościół a reinkarnacja*. Jej autorami są: o. dr Piotr Jordan Śliwiński OFM Cap., z Krakowa, kard. Christoph Schoenborn OP z Wiednia, profesor teologii, oraz teolog bp Hans Ludvig Martensen z Kopenhagi.

Ojciec Śliwiński w artykule *Reinkarnacja pragmatyczna* z perspektywy antropologii i religioznawstwa analizuje reinkarnację jako element kultury świata zachodniego. Najpierw ukazuje źródła wiary w reinkarnację w cywilizacji zachodniej. Należy do nich m.in. hinduizm, buddyzm, starożytna Grecja, a w czasach nowożytnych kręgi spirytystyczne, okultystyczne oraz współcześnie New Age. Bardzo interesująco został przedstawiony rozwój idei reinkarnacji w nowych ruchach religijnych i psychoterapeutycznych, a także uwarunkowania i współczesny kontekst reinkarnacji w ramach współczesnego społeczeństwa jako „społeczeństwa doznań”, społeczeństwa konsumpcji. Ten nowy typ społeczeństwa charakteryzuje rozwój różnego rodzaju substytutów religii. Chrześcijanie zaangażowani w sprawę nowej ewangelizacji powinni zapoznać się zwłaszcza ze skutkami przyjęcia idei reinkarnacji przez chrześcijan. Ojciec Śliwiński ukazuje, jak wiara w reinkarnację okalecza człowieczeństwo poszczególnego człowieka, niszcząc jego osobowość.

Teksty kard. Ch. Schoenborna i bpa H. Martensena zawierają teologiczną ocenę wiary w reinkarnację. W artykule *Reinkarnacja a wiara chrześcijańska* kard. Ch. Schoenborn konfrontuje ideę reinkarnacji z wiarą w zmartwychwstanie Chrystusa. Fundamentalna prawda o zmartwychwstaniu Chrystusa jest nie do pogodzenia z ideą kolejnych wcieleń człowieka w ramach reinkarnacji. Kardynał stara się odpowiedzieć na następujące pytania: Jakie stanowisko wobec reinkarnacji zajmował Kościół starożytny? Dlaczego Kościół odrzucał zawsze wiarę w wędrówkę dusz? Odpowiadając na te pytania przedstawia stanowisko wielkich Ojców Kościoła: Orygenes, św. Grzegorza z Nyssy, Ireneusza z Lyonu, którzy przeciwstawiali się błędom gnostyków. Bardzo interesujące są refleksje Kardynała na temat współczesnych kłopotów z ideą reinkarnacji. Omawia m.in. publikacje, które przedstawiają rzekome empiryczne dowody reinkarnacji. Stwierdza stanowczo, że w chrześcijaństwie nie ma miejsca na reinkarnację, ponieważ życie w Chrystusie jest już celem ostatecznym.

Czegóż można jeszcze szukać, jeśli się Jego znalazło? To podstawowe doświadczenie chrześcijaństwa, które wyklucza reinkarnację.

Biskup Hans Ludvig Martensen rozważa ideę reinkarnacji w świetle wypowiedzi Pisma Świętego. Demaskuje reinkarnację jako złudzenie, iluzję, fałszywą pociechę wobec prawdziwej nadziei, jaką przynosi wiara chrześcijańska. To nie, zdają się mówić wyznawcy reinkarnacji, na miejsce unicestwionej osoby pojawiają się inne formy istnienia i życia. A jednak tylko Bóg ma moc zachowania przy życiu tych, których umiłował.

Książkę wieńczy fragment z adhortacji *Tertio millennio adveniente* Jana Pawła II, poświęcony zagadnieniu reinkarnacji. Mimo iż reinkarnacja nie jest głównym tematem tego dokumentu, jednak w rozdziale II, nr 9 znajdujemy ważną wypowiedź na ten temat. Jest tam mowa, iż Objawienie chrześcijańskie wyklucza reinkarnację i mówi o spełnieniu, do którego powołany jest człowiek w czasie jedyne go życia ziemskiego. To doskonale spełnienie człowiek znajduje w Bogu i tę prawdę objawia Chrystus – mówi Ojciec Święty.

Tą wartościową i bardzo potrzebną książką powinni się zainteresować studenci teologii, religioznawstwa, w ogóle humanistyki oraz wszyscy, którzy pragną poznać przyczyny popularności wiary w reinkarnację oraz uzasadnienie chrześcijańskiej nadziei i wiary.

ks. Waldemar Kulbat

Ks. Piotr Gajda, *Prawo małżeńskie Kościoła katolickiego*, Academica, Tarnów 2000, ss. 412.

Kanoniczne prawo małżeńskie, ze względu na praktyczne jego zastosowanie w działalności kościelnych trybunałów jest bez wątpienia jedną z najważniejszych dziedzin prawa kanonicznego. W związku z powyższym doczekało się ono wielu opracowań w okresie następującym po promulgacji nowego Kodeksu prawa kanonicznego w 1983 r. Dokonujący się jednak rozwój nauki prawa małżeńskiego i zmieniające się spojrzenie na poszczególne kwestie, będące wynikiem osiągnięć psychologii i psychiatrii, jak również wydawane w poszczególnych Kościołach partykularnych normy wymagają nieustannej rewizji zawartych w Kodeksie ustaleń prawnych. Jedną z prób wyjścia naprzeciw wspomnianym potrzebom jest najnowsza książka ks. Piotra Gajdy zatytułowana *Prawo małżeńskie Kościoła katolickiego*. Pozycja ta zdaje się niezwykle istotna, zwłaszcza w sytuacji najnowszych rozstrzygnięć konkordatowych, na których mocy małżeństwo kanoniczne osiąga skutki przewidziane cywilnym prawem polskim. Odniesienia autora do Kodeksu Kościołów Wschodnich z 1990 r., choć potraktowane dość marginalnie, jak i Instrukcji wydanych przez Konferencję Episkopatu Polski w latach 1986, 1987 i 1998 oraz Odpowiedzi Papieskiej Rady do Spraw Interpretacji Tekstów Prawnych nadają bez wątpienia nowe światło przedstawionemu wykładowi prawa kanonicznego, czyniąc z niego niezwykle bogate opracowanie kwestii związanych z małżeństwem kanonicznym.

Omawiana książka składa się z dziesięciu rozdziałów. Pierwszy z nich zawiera wprowadzenie w podstawowe pojęcia i zasady dotyczące małżeństwa ze zwróceniem szczególnej uwagi na nierozdzielność umowy małżeńskiej od sakramentalnej godności, na cele i przymioty małżeństwa oraz na zgodę małżeńską jako przyczynę sprawczą samego małżeństwa. W drugim rozdziale autor zamieścił normy dotyczące kanoniczno-duszpasterskiego przygotowania do małżeństwa. Trzeci i czwarty rozdział, połączone z sobą merytorycznie, podejmują problematykę przeszkód małżeńskich. W trzecim rozdziale autor podaje ogólne zasady dotyczące definicji przeszkód małżeńskich oraz zasad dyspensowania, natomiast w czwartym rozdziale omawia poszczególne przeszkody zrywające, w kolejności przedstawionej przez Kodeks. Rozdział piąty jest omówieniem kwestii dotyczących zgody małżeńskiej i jej wad. Szósty podejmuje kwestię formy prawnej zawarcia małżeństwa. W rozdziale siódmym autor omawia problematykę dotyczącą małżeństw mieszanych i im podobnych, w ósmym podejmuje kwestię małżeństw zawieranych tajnie oraz skutków zawarcia małżeństwa